

Határozatok Tára

T-789/19. sz. ügy

**Tom Moerenhout és társai
kontra
Európai Bizottság**

A Törvényszék ítélete (tizedik tanács), 2021. május 12.

„Intézményi jog – Európai polgári kezdeményezés – Katonai megszállás alatt álló területekkel folytatott kereskedelem – A nyilvántartásba vétel megtagadása – A Bizottság hatáskörének nyilvánvaló hiánya – A 211/2011/EU rendelet 4. cikke (2) bekezdésének b) pontja – Közös kereskedelempolitika – EUMSZ 207. cikk – Közös kül- és biztonságpolitika – EUMSZ 215. cikk – Indokolási kötelezettség – A 211/2011 rendelet 4. cikkének (3) bekezdése”

Unió polgárság – A polgársághoz kapcsolódó jogok – Polgári kezdeményezés benyújtása – 211/2011 rendelet – A Bizottság hatáskörének nyilvánvaló hiánya – A Bizottság azon határozata, hogy nem nyújt be jogi aktusra irányuló javaslatot az európai polgári kezdeményezés nyomán – Indokolási kötelezettség – Terjedelem

(EUMSZ 11. cikk, (4) bekezdés, EUMSZ 24. cikk, első bekezdés, és EUMSZ 296. cikk; 211/2011 európai parlamenti és tanácsi rendelet, 4. cikk, (2) bekezdés, b) pont, és (3) bekezdés, második albekezdés)

(lásd: 25–30. és 33–49. pont)

Összefoglalás

A Törvényszék az indokolás elégtelensége miatt megsemmisíti az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét megtagadó bizottsági határozatot

Az ilyen javaslatot benyújtó polgár meg kell, hogy érthesse a Bizottság érvelését

2019. július 5-én a felperesek, Tom Moerenhout és további hat állampolgár a polgári kezdeményezésről szóló rendelettel¹ összhangban megküldték a Bizottságnak „A közös kereskedelempolitika összhangja az uniós szerződésekkel és a nemzetközi joggal” elnevezésű polgári kezdeményezésre irányuló javaslatot (a továbbiakban: európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat).

¹ A polgári kezdeményezésről szóló, 2011. február 16-i 211/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2011. L 65., 1. o.; helyesbítés: HL 2012. L 94., 49. o.). Ezt a rendeletet 2020. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte és felváltotta az európai polgári kezdeményezésről szóló, 2019. április 17-i (EU) 2019/788 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2019. L 130., 55. o.; helyesbítések: HL 2019. L 334., 168. o. és HL 2020. L 424., 60. o.).

Az e rendeletben előírt követelményeknek² megfelelően az említett polgárok megjelölték a javaslat tárgyát és céljait, valamint a Szerződések azon rendelkezéseit, amelyeket a javasolt fellépés szempontjából relevánsnak tartottak. A tárgyat illetően a javaslat olyan rendelkezések elfogadására irányult, amelyek a megszállók megszállt területeken letelepedett vagy ott működő szervezeteivel folytatott kereskedelmi ügyleteket szabályozzák az onnan származó termékek uniós piacra való belépésének megakadályozásával. E tekintetben a felperesek a Szerződések több rendelkezésére, az Európai Unió Alapjogi Chartájára, több rendeletre és a Bíróság több ítéletére, valamint a nemzetközi jog bizonyos rendelkezéseire és jogforrásaira is hivatkoztak.

A Bizottság a 2019. szeptember 4-i határozattal³ (a továbbiakban: megtámadott határozat) megtagadta az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét. E megtagadást azzal indokolta, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat tárgyára vonatkozó jogi aktus elfogadására kizárólag az EUMSZ 215. cikke alapján kerülhet sor, amely megköveteli az érintett harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakításáról vagy korlátozásáról szóló határozat elfogadását. Márpedig a Bizottság megállapította, hogy nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be az említett jogalap alkalmazásával.

A kibővített tanácsban hozott ítéletével a Törvényszék megsemmisíti a megtámadott határozatot, mivel az nem tartalmaz elegendő információt ahhoz, hogy a felperesek megismerhessék az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vétele megtagadásának okait, valamint hogy a Törvényszék felülvizsgálhassa e megtagadás jogszerűségét. E határozat ugyanis nem tesz eleget a Szerződésből⁴ és a polgári kezdeményezésről szóló rendeletből⁵ fakadó indokolási kötelezettségnek. A Törvényszék így pontosítja a Bizottságra abban az esetben háruló indokolási kötelezettség terjedelmét, amikor megtagadja az e rendelet alapján benyújtott európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét.

A Törvényszék álláspontja

A Törvényszék emlékeztet arra, hogy a polgári kezdeményezésről szóló rendelet célkitűzése az, hogy megerősítse az uniós polgárság intézményét és tovább fokozza az Unió demokratikus működését, valamint hogy bátorítsa a polgárok részvételét az Unió demokratikus életében és elérhetőbbé tegye az Uniót. Hangsúlyozza, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslattal kapcsolatos megtagadó határozat teljes körű indokolásának hiányában komoly nehézségekbe ütközne e célkitűzések megvalósítása.

E rendelettel összhangban⁶ a Bizottság a polgári kezdeményezésre irányuló javaslatot nyilvántartásba veszi, amennyiben e javaslat nem esik nyilvánvalóan a Bizottság azon hatáskörén kívül, hogy a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be. A Törvényszék megállapítja, hogy a jelen esetben a megtámadott határozat nem tartalmaz kellő indokolást a Bizottság arra vonatkozó hatáskörének hiányáról, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat tárgyának és céljainak megfelelő jogi aktusra irányuló javaslatot nyújtson be. Az intézmények jogi aktusainak indokolására vonatkozó kötelezettséggel

² A 211/2011 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése.

³ „A közös kereskedelempolitika összhangja az uniós szerződésekkel és a nemzetközi joggal” elnevezésű javasolt polgári kezdeményezésről szóló, 2019. szeptember 4-i (EU) 2019/1567 bizottsági határozat (HL 2019. L 241., 12. o.).

⁴ EUMSZ 296. cikk.

⁵ A 211/2011 rendelet 4. cikke (3) bekezdésének második albekezdése.

⁶ A 211/2011 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének d) pontja.

kapcsolatos elvek felhívását követően a Törvényszék ismerteti azokat az elemeket, amelyeket figyelembe kell venni ahhoz, hogy a megtámadott határozat a polgári kezdeményezésről szóló rendelet értelmében kellően indokoltnak legyen tekinthető a Bizottság hatáskörének hiányát illetően.

Először is, a Törvényszék rámutat arra, hogy az EUMSZ 215. cikk pusztá említése alapján nem érthető meg, hogy a Bizottság miért vélte úgy, hogy a megtenni kért fellépés kizárólag a közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) hatálya alá tartozott. A Bizottság ugyanis nem fejtette ki, hogy megállapítása szerint az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat által célzott intézkedést miért kell olyan intézkedésnek tekinteni, amely az EUMSZ 215. cikk (1) bekezdése értelmében vett egy vagy több harmadik országgal fennálló gazdasági és pénzügyi kapcsolatok részbeni vagy teljes megszakítását vagy korlátozását előíró jogi aktusra vonatkozik.

Másodszor, a Törvényszék emlékeztet arra, hogy az indokolás elégséges jellegének vizsgálatakor figyelembe kell venni a releváns háttért. A felperesek az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslatukban több ízben kifejezetten hivatkoztak a közös kereskedelempolitikára, valamint az e területre vonatkozó rendelkezésekre, így az EUMSZ 207. cikkeire. A Bizottságnak a jelen esetben a feladata volt, hogy kifejtse azokat az okokat, amelyek alapján a megtámadott határozatban hallgatólagosan arra a következtetésre jutott, hogy az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat által célzott intézkedés – a tárgyára és a céljaira tekintettel – nem tartozik a közös kereskedelempolitika körébe, és ennél fogva nem fogadható el az EUMSZ 207. cikk alapján. Ezen értékelés különös jelentőséggel bírt az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételét megtagadó bizottsági határozatban, mivel a KKBP-től eltérően a közös kereskedelempolitika olyan terület, amelyre vonatkozóan a Bizottság az EUMSZ 207. cikk alapján uniós jogi aktusra irányuló javaslatot terjeszthet elő.

Harmadszor, a Törvényszék megállapítja, hogy a megtámadott határozat indokolásának elégséges vagy elégtelen jellegét a Szerződések rendelkezéseinek⁷ és a polgári kezdeményezésről szóló rendeletnek az arra irányuló célkitűzéseire tekintettel is vizsgálni kell, hogy ösztönözzék a polgárok demokratikus életben való részvételét és elérhetőbbé tegyék az Uniót. E célkitűzésekre tekintettel a Bizottságnak világosan meg kell jelölnie az európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat nyilvántartásba vételének megtagadását igazoló okokat. Teljes körű indokolás hiányában új – a Bizottság bizonyos javaslatok elfogadhatóságával kapcsolatos kifogásait figyelembe vevő – európai polgári kezdeményezésre irányuló javaslat esetleges benyújtása komoly nehézségekbe ütközne.

Következésképpen a Törvényszék az indokolás elégtelensége miatt megsemmisíti a megtámadott határozatot.

⁷ Az EUSZ 11. cikk (4) bekezdése és az EUMSZ 24. cikk első bekezdése.